

Uzasadnienie

Projekt zarządzenia stanowi wykonanie upoważnienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie zawartego w art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o ochronie przyrody”, i sporządza się go w celu zwiększenia obszaru rezerwatu. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody, ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody. Celem tak ustalonego założenia jest zachowanie różnorodności biologicznej wraz z procesami ekologicznymi i stabilnością cennych przyrodniczo ekosystemów. Jednym ze sposobów realizacji tego celu jest obejmowanie zasobów, tworów i składników przyrody formami ochrony przyrody, do których zaliczają się rezerwaty przyrody. Przy tak ustalonym prawie, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie obejmując przedmiotowy teren ochroną w formie rezerwatu przyrody wypełnia ustawowy obowiązek dbałości o przyrodę będącej dziedzictwem i bogactwem narodowym. Leśne rezerwaty przyrody zaliczane są do jednych z ważniejszych form ochrony zasobów przyrody. O ich wartości decydują składające się na nie ekosystemy leśne wraz z bogactwem występujących w nich wzajemnych zależności i powiązań pomiędzy poszczególnymi ich elementami. Funkcja lasów chronionych w ramach rezerwatu przyrody związana jest głównie z zachowaniem naturalnych cech tego typu ekosystemów, często wykorzystywanych w wielu dziedzinach nauki.

Rezerwat przyrody Obory został uznany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 października 1979 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody (M.P. Nr 26 poz. 141). Obecnie reżim prawny tej formy ochrony przyrody ustalony jest przepisami zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 maja 2016 r. w sprawie rezerwatu przyrody Obory (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4448). Celem ochrony przedmiotowego rezerwatu przyrody są lasy mieszane o charakterze naturalnym, z bogatym runem. Pierwotnie za rezerwat został uznany obszar lasu o powierzchni 41,25 ha w Leśnictwie Chojnów Warszawskiego Zespołu Leśnego, położony w gminie Konstancin-Jeziorna województwa stołecznego warszawskiego, oznaczony w planie urządzenia gospodarstwa leśnego na lata 1977-1987 jako oddziały lasu 71a, b1, b2, c, d1, d2, f, g, 76 a1, b, g, i. W jego skład weszły wówczas drzewostany mieszane, w których gatunkiem dominującym był dąb. W mniejszym udziale występowały tu inne gatunki jak sosna czy też brzoza. Warstwa dolna drzewostanu charakteryzowała się silnym zwarcim z bogatym gatunkowo podszytem, a w runie występowały rośliny chronione. Większość terenu rezerwatu przyrody porośnięty był wówczas drzewostanami o wieku przekraczającym 100 lat. Ponadto, jako wartość przyrodniczą tego obszaru uznano urozmaicenie ukształtowanie terenu.

Pismem z dnia 09 sierpnia 2023 r. znak ZG.7212.8.2023 Nadleśniczy Nadleśnictwa Chojnów wyraził wolę powiększenia rezerwatu przyrody Obory. Zgodnie z rejestrem powierzchniowym w skład rezerwatu przyrody Obory miałyby być włączone grunty o powierzchni 16,5 ha, położone w powiecie piaseczyńskim, gminie Konstancin-Jeziorna, oznaczone w obrębie ewidencyjnym Obory-Łyczyn jako działki ewidencyjne numer 98/3 i 98/1 oraz w podziale powierzchniowym Nadleśnictwa Chojnów jako wydzielienia leśne numer 71j, 72c, 72d, 76c, 76d. Ogólna długość granicy projektowanego powiększenia rezerwatu przyrody wynosi około 3100 m, z czego około 1900 m stanowi granica z rezerwatem przyrody. Przewidziane do włączenia w skład rezerwatu przyrody Obory obszary bezpośrednio przylegają do jego zachodniej granicy i niczym nie odbiegają od terenów stanowiących dziś tę formę ochrony przyrody. W całości otaczają je lasy zarządzane przez Nadleśnictwo Chojnów, stanowiące swojego rodzaju bufor ochronny. Występujące tu drzewostany są zróżnicowane pod względem

składu gatunkowego i struktury. Największy udział stanowią starodrzewie z panującym dębem o wieku mieszczącym się w przedziale 110 – 140 lat, w których przeciętne pokrycie górnych warstw wynosi około 70 procent. Dzięki wykształconej na przestrzeni lat strukturze, porastający przedmiotowy obszar las nabrał cech drzewostanów naturalnego pochodzenia. W szczególności dolne warstwy drzew i podszytów charakteryzują się dobrą dynamiką wzrostu i rozwoju. Główne gatunki budujące to piętro drzewostanów, jak lipa, grab czy też dąb, świadczą o zgodności z siedliskiem odnowionego naturalnie składu gatunkowego tej części drzewostanów. Warstwa runa niewiele różni się od tej w obecnych granicach rezerwatu przyrody. Na terenach niżej położonych i bardziej wilgotnych występują gatunki grądowe. Natomiast obszar wyżej położony charakteryzuje się bardziej roślinnością borową. Poza pospolitymi gatunkami występują tu również gatunki objęte ochroną, jak rosnący w wydzielaniu 72d czy też 72c podkolan biały. Wartość krajobrazową tego obszaru podnosi urozmaicenie ukształtowanie terenu, którego walory uatrakcyjniamy porośnięte roślinnością zagłębienia wypełnione wodą. Uformowany w ten sposób układ stanowi jedną kompozycję przestrzenną z dzisiejszym rezerwatem przyrody Obory wzajemnie zależnych od siebie powiązań przyrodniczych.

Wszystkie występujące w terenie zbiorowiska roślinne są zbiorowiskami leśnymi. Siedliska przedmiotowego obszaru w głównej mierze budowane są przez grąd subkontynentalny i kontynentalny bór mieszany. Powierzchniowo żadne z tych siedlisk nie dominuje i każde z nich zajmuje po około 50 % tego obszaru. Drzewostan grądów charakteryzuje się drugą bonitacją i tworzony jest przez dęby, które osiągnęły tu wiek 140 lat. Miejscami w górnych warstwach drzewostanu udział swój zaznacza lipa i grab, występujące tu w domieszcze. Niższe warstwy lasu są dość dobrze wykształcone w formie silnie rozwiniętej warstwy drugiego piętra tworzonego przez lipę, klon czy też grab i dąb. Drzewostany porastające siedlisko borowe budowane są w głównej mierze przez dąb, który znacznie przekroczył tu wiek 110 lat. Na części siedliska borowego w wydzielaniu leśnym 72c i 71j gatunkiem panującym jest stuletnia sosna, natomiast dąb miejscami ma znaczący udział. Ponadto, w wydzielaniu 71j strukturę górnych warstw drzewostanu buduje brzoza z udziałem 10 %. Na większej części powierzchni występuje zwarte drugie piętro, budowane głównie przez lipę, klon i grab. Siedliska projektowanego powiększenia rezerwatu przyrody charakteryzują się korzystnymi tendencjami rozwojowymi, niewymagającymi prowadzenia zasadniczo żadnych zabiegów ochronnych. Są to siedliska niezagrożone, wykazujące tendencje regeneracyjne, głównie wskutek bujnego rozwoju zgodnych z siedliskiem dolnych warstw lasu.

Typy siedliskowe lasu występujące w obrębie przedmiotowego obszaru są podstawową jednostką w klasyfikacji siedlisk leśnych. Obejmują one wszystkie powierzchnie leśne o zbliżonych warunkach siedliskowych wykazujące podobne cechy. Na podstawie badań wykonanych na potrzeby planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Chojnów ustalono, że na obszar przewidziany do włączenia w skład rezerwatu przyrody Obory składają się następujące typy siedliskowe lasu: las mieszany świeży, las świeży i las wilgotny. Dominującym typem siedliskowym lasu jest las świeży zajmujący ponad 60 % powierzchni. Pod względem zajmowanej powierzchni na drugim miejscu znajduje się las mieszany świeży stanowiący około 30 % typów siedliskowych lasu. Pozostały las wilgotny stanowią około 10 % powierzchni. Las świeży zajmuje północną część obszaru. Gatunkiem panującym w pierwszym piętrze ponad stuletnich drzewostanów lasu mieszanego świeżego jest dąb w wydzielaniu 72d i sosna w wydzielaniu 72c. Las mieszany świeży zajmuje środkową część obiektu a gatunkami panującymi w jego drzewostanach jest dąb w wydzielaniu 76c i sosna w wydzielaniu 71j, które przekroczyły sto lat. Las wilgotny położony jest w południowej części przedmiotowego terenu a porastające go drzewostany budowane są w pierwszym piętrze przez dąb.

Starodrzewie stanowią najistotniejszą wartością przyrodniczą tego miejsca, przemawiającą za objęciem ich ochroną w formie rezerwatu przyrody. Niezależnie od siedliska, na którym rosną starodrzewie, to one tworzą struktury cechujące się zróżnicowaną fizjonomią i składem gatunkowym. W głównej mierze związane jest to z powolnym dostosowywaniem się roślin tworzących jego warstwy do warunków mikrosiedliskowych oraz zmian spowodowanych niewielkimi zaburzeniami pojawiającymi się w drzewostanie. W rezerwach przyrody tego typu lasy pozostawione siłom natury mają możliwość wytwarzania bogatych w składniki odżywcze gleb dzięki rozkładającemu się martwemu drewnu. Długi czas życia poszczególnych drzew i specyficzne właściwości kory sprawia, że w wyniku długotrwałego osiedlania i rozwoju pojawia się bogactwo porostów nadrzewnych. Wraz ze starzeniem i stopniowym obumieraniem drzew w lasach pojawiają się mikrosiedliska niespotykane gdzie indziej. Specyfika tego typu miejsc tworzona przez dziuple, próchnowiska czy też obumarłe drzewa sprawia, że stają się one miejscem występowania bardzo wyspecjalizowanych gatunków, które z trudem mogą przeżyć bez obecności starego lasu.

Poza aspektami przyrodniczymi, powiększenie rezerwatu przyrody Obory wpłynie korzystnie na uczytelnienie jego granicy. Obecnie zachodnia jej część, w części wydzieleni leśnych 76i, 76b oraz 71h poprowadzona jest środkiem drzewostanu, bez odniesienia do widocznych elementów podziału przestrzennego, przez co trudna jest do odnalezienia w terenie. Rezerwat przyrody po powiększeniu w zachodniej swojej części będzie opierał się o linie oddziałową biegnącą pomiędzy oddziałami 76 i 77 oraz drogi leśne i rowy melioracyjne stanowiące granice wydzielenia leśnego 72d. Uczytelnienie granic bez wątpienia poprawi prowadzoną na tym terenie ochronę przyrody.

Według aktualnie obowiązującego podziału przestrzennego o powiększeniu struktura własnościowa rezerwatu przyrody nie będzie złożona i w jego skład będą wchodziły wyłącznie grunty stanowiące własność Skarbu Państwa znajdujące się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe o łącznej powierzchni 60,54 ha, obliczonej w oparciu o poligon opisany współrzędnymi punktów załamania granicy, za pomocą oprogramowania QGIS 3.16.9.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie zasięgnął opinii Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w sprawie przedmiotowego rezerwatu przyrody.

W ramach przeprowadzonych konsultacji pismem z dnia 18 grudnia 2024 r. znak DZP-WO.6200.118.2024.AB Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska poinformował, że nie wnosi uwag do projektu zarządzenia.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego pismem z dnia 09 stycznia 2025 r. znak WP-II.0521.1.4.2025.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.
Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody.
2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.
Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:
 - 1) na Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie;
 - 2) na właściciela rezerwatu;
 - 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdą w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.
3. Konsultacje.
Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190 oraz z 2024 r. poz. 1907) uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim, a na podstawie art. 13 ust. 3 ustawy o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez regionalną radę ochrony przyrody.
4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.
Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia nie pociągnie za sobą żadnych dodatkowych skutków finansowych dla jednostek samorządu terytorialnego i budżetu państwa.
5. Wpływ regulacji na rynek pracy.
Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy. Zapisy zawarte w projekcie zarządzenia będą miały umiarkowany wpływ na lokalny i regionalny rynek pracy. Konieczność realizacji zadań przyczyni się do zwiększenia zapotrzebowania na usługi z działów: „Badania naukowe i działalność rozwojowa” Polskiej Klasyfikacji Działalności, wprowadzonej Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. poz. 1885, z późn. zm.).
6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców oraz na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, a także osób niepełnosprawnych oraz osób starszych.
Wydanie niniejszego aktu prawnego stanowi sposób realizacji celów ochrony przyrody. Wprowadzenie jego regulacji wyeliminuje wątpliwości i niejasności w odniesieniu do prowadzonej w obiekcie ochrony przyrody, co z kolei usprawni opracowywanie dokumentacji i wydawanie decyzji w prowadzonych w jego materii procedurach uzgodnieniowych. Spodziewać się również można, że przedmiotowy projekt przyczyni się do polepszenia warunków realizacji działań ochrony czynnej w związku z łatwiejszym dostępem do informacji dotyczących przedmiotów i celów podlegających ochronie. Proponowana regulacja nie będzie wywoływać skutków istotnych ze względu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe, a także na osoby starsze i osoby niepełnosprawne. Projektowana regulacja nie wpłynie na proces inwestycyjny z uwagi na fakt, iż nie wprowadza żadnych zmian w odniesieniu do granic obszaru.
7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.
Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.
8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem nie jest objęta prawem UE.